

שינוי שיטת מימון שירותי הרווחה ברשויות מעוטות הכנסה

כללי

בבי"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל באוניברסיטת תל אביב פועלת, בשיתוף עמותת "ידיד", זו השנה השלישית, **הקליניקה לשינוי מדיניות** בהנהלתם של ד"ר ליה לוי, מרצה בכירה ומומחית לשינוי מדיניות ומרן מלמד, סמנכ"ל עמותת "ידיד". בכל שנה בוחרים הסטודנטים בקליניקה מספר נושאים המעניינים אותם במיוחד ואשר חשיפתם אליהם נובעת בד"כ מההכשרה המעשית, אותה הם עושים כחלק מתהליך הלימודים התובעני המכשיר אותם להיות עובדים סוציאליים מן השורה.

השנה, קבוצה של סטודנטיות מהקליניקה בחרה לפעול למען "שינוי שיטת מימון שירותי הרווחה ברשויות מעוטות הכנסה", זאת בשותפות עם **עמותת עו"סים שינוי**, עמותה בפריסה ארצית של סטודנטים לעבודה סוציאלית הפועלים לשיפור מדיניות הרווחה בישראל. זהו נייר העמדה המתאר את הבעיה ואת ההצעות לפתרון.

רקע

שיטת המימון של שירותי הרווחה במדינת ישראל משמרת ואף מגדילה את אי שוויון בין הרשויות המקומיות השונות, בין המגזרים השונים ובין פריפריה למרכז. הפערים עצומים ויכולים להגיע עד לפי 7.8 בהוצאה הציבורית על שירותי רווחה לתושב.

בישראל קיימים במשך עשרות שנים פערים עצומים בהוצאה הממוצעת לתושב בתחום הרווחה. שיטת מימון שירותי הרווחה (שיטת המציג), מבוססת על העברה תקציבית מותנית של הממשלה בהשלמה תקציבית של הרשות המקומית, גם אם היא רשות מעוטת הכנסה. על אף שגורמים רשמיים שונים (דוחות הממ"מ, דוח מבקר המדינה בשנים 2000 ו-2006 ובג"צ) התריעו שוב ושוב על היות שיטת המציג שיטת מימון המשמרת ומגדילה את אי השוויון בחברה, לא נעשה עד היום שינוי משמעותי בנושא. שיטה זו מייצרת באופן שיטתי- שירות עני לעניים. זה הוא מצב מגוחך בו דווקא הרשויות המתמודדות עם מצבי והיקפי המצוקה הקשים ביותר, הן בעלות רמת שירותי הרווחה הנמוכה והדלה ביותר, ללא יכולת להיחלץ ממעגל זה.

התוצאה ברורה: בחלק גדול מהערים בישראל, ובעיקר באלו המשתייכות לאשכולות הנמוכים, יש חוסר משמעותי בתקציבי רווחה. גם אם רשות מעוטת הכנסה מצליחה להעמיד את התקציב הנדרש הרי שזה בא על חשבון היכולת שלה לספק את השירותים העודפים, הנוספים, אלו שבמקרים רבים יכולים לעשות את ההבדל.

המטרה

שינוי מהותי ומבני של השיטה. אנו תובעות ממשלת ישראל להחיל מדיניות של העדפה מתקנת, ולהשתתף במימון שירותי הרווחה הבסיסים בשיעור של 100% עבור כל רשות מקומית המשויכת לאשכולות 1 עד 5, זאת בהתאם למדרג החברתי-כלכלי.

רשויות מקומיות אלו יצטרכו להשתתף, כמידת יכולתן, במימון שירותי רווחה נוספים ונלווים לשירותי הבסיס, מה שיאפשר את שיפורם והתפתחותם של שירותי הרווחה ברשויות המקומיות באשכולות הנמוכים.

אנו קוראות לשר האוצר ושר הרווחה, לשים סוף לעוול היסטורי זה וליישם את סעיף 52 להסכם הקואליציוני, אשר נחתם בין סיעת הליכוד לסיעת כולנו ולפיו "הממשלה תבחן שינוי קריטריונים לחלוקת תקציבי חינוך ורווחה על ידי מעבר לשיטת מצ'ינג דיפרנציאלית במגמה לחזק את הרשויות המקומיות החלשות." זו היא שעתם של שר האוצר ושר הרווחה לעמוד בהבטחתם לציבור בוחריהם- לדאוג לאוכלוסיות המוחלשות והנזקקות ביותר, ולפעול לצמצום הפערים בחברה הישראלית.

אנו דורשות ממשלת ישראל ליישם את המלצות דוחות מבקר המדינה, הממ"מ וההסכם הקואליציוני בדבר מימון דיפרנציאלי של שירותי הרווחה, כבר מתכנית התקציב לשנת 2017.

ברוח דברים אלה אנו מקימות את מטה המאבק לתקצוב דיפרנציאלי ברווחה לו שותפים ראשי ערים, ארגוני החברה האזרחית וגורמים נוספים.

המטה יפעל כשותף במאבק לתקצוב דיפרנציאלי בחינוך, וכחלק מחזון לחברה צודקת ושוויונית במדינת ישראל. ניסיונות העבר לימדונו כי על מנת להצליח לקדם שינוי מהותי בנושא זה נדרש לקיים שיתוף פעולה אמיץ ורחב. מטה המאבק (אשר יכלול רשויות מקומיות, ארגוני החברה האזרחית ומוסדות ציבור שונים) יפעל ביחד ובעיקשות עד היום בו ממשלת ישראל תעמוד במחויבותה ואחריותה לרווחתם של תושבי מדינת ישראל, ותנהיג שיטת מימון דיפרנציאלית המצמצמת את אי השוויון בין שירותי הרווחה ברשויות המקומיות.

בברכה,

סופיה נוסנוביץ

סטודנטית הקליניקה לשינוי מדיניות

פרטי התקשרות: 054-5392767, sofitanuce@gmail.com

עתליה רגב

יו"ר עמותת עו"סים שינוי וסטודנטית הקליניקה לשינוי מדיניות

פרטי התקשרות: 054-7972826, atalia12@gmail.com